UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica septima post trinitat[is].

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

Et etiam propter horrorem criminis. et etiam quia cum filius ſcḋm corpus et ſcḋm temporalia ſit quedã res patris. vt pater tanto ſeuerius puniatur. punitur in filio ſcḋm corpus. et in temporalibus. nõ autẽ in anima. quia animam non habet a patre ſed a deo. Et ideo punitur in corpore tm̃ quod a patre habet per generationẽ. Nec eternaliter. quia ibi pena non eſt ſatiſfactoria. ſed perẽptoria. et ideo nõ punit̄ ibi vbi ſatiſfacere non poteſt. Quarta cõditio ire dei eſt ꝙ non mitigatur niſi humilitate. patet de Niniuitis. patet etiam de Ezechia. patet de Dauid. qui ad vocem prophetarũ humiliati iram dei euaſerunt. Natura leonis eſt non iraſci niſi ledatur. Unde proſtratis etiam parcere dicitur Iuxta illud. Parcere proſtratis ſcit nobilis ira leonis. Eodem modo chriſtus non iraſcitur niſi leſus. Iſaie. lxiiij. Ne iraſcaris domine ſatis. et ne vltra memineris iniquitatis noſtre. Imo q̃ntumcũq; offenſo humilitas occurrit eundem placatura. Unde. ij. Paralippo. xij. Quia humiliati ſunt auerſa eſt ira dei. Nos igitur ſi volumus irã dei fugere. ſtudeamus humiliter coram eo procedere plorantes coram domino qui fecit nos. qui iram conuertet in miſericordiam et propicius erit peccatis noſtris. propter nomen ſanctum ſuum. dabitq; tempus penitendi ad remittendum culpam. et ſatiſfaciendi pro pena. et poſt hoc perducet nos ad gloriam. Ad quã nos perducat dominus miſericordie et pietatis. qui ſine fine viuit et regnat. ꝛc̃.

Dñica ſeptima poſt trinitatꝭ. II
Sermo. XXVI

Conuocatis ieſus duodecim diſcipulis ait illis. Miſereor ſuper turbam. quia iam triduo ſuſtinent me nec habent quod mãducent. Marci. viij. et Matthei. xv. Sicut dicit Policratus libro q̃nto. cap̃. vj. Iocũda res eſt cum poteſtas publica ſtudet ſic preeſſe vt in vniuerſitate ſua triſtez aliquẽ non eſſe patiatur. Hec ille. Ex quo dicto patet. ꝙ ad principem et ad quẽlibet prelatum maxime pertinet compaſſio ſuper defectibus ſubditorum. Hinc eſt quod Iob de ſe dicit. Cum ſederem quaſi rex circumſtante me exercitu. eram tamen merentiũ conſolator. Iob. xxix. Unde ꝛ ſi omnibus dicitur a chriſto. Eſtote miſericordes. Luce ſexto. tamen ſpecialiter conuenit principi. ſcḋm Iohannem Gallenſem in ſuo cõmuniloquio. vt clemens ſit. eo ꝙ princeps vel quicunq; prelatus. aut ſenior in aliqua dignitate eſt quaſi pater. prout dicit Seneca. Ibidem capl̃o q̃nto. Et nullum magis clementia q̃ꝫ regem et principeꝫ decet. Propter quod antiqui reges et principes legunt̄ fuiſſe multum pij et miſericordes ꝛ compaſſiui ſuper defectus ſubditoꝝ. Nã de Alexandro magno narrat Ualerius ꝛ Iohannes Gallenſ̄ in breuiloquio. capl̃o xxij. Et Policratus libro q̃nto. capl̃o. vij. ꝙ tante fuit cõpaſſionis ſuper miſeria ſuorũ militum ꝙ cũ quadã hyeme ducens exercitũ ad ignem reſideret. Uidens militẽ confectum ſenio. et exanimatũ frigore miſit cum ſedere in ſolio ſuo dicens. Si in perſis nat⁹ eſſes in regia ſella reſidere capitale eſſet. ſed in Macedonia nato conceditur. Narrat ſimiliter Policratus libro q̃nto. capl̃o. viij. de Trayano imperatore ꝙ tante compaſſionis fuit ꝙ etiam milites ſuos egrotantes viſitabat Et quod mirabilius eſt dicit Non ſolũ ſuper defectibus amicorũ et ſuorũ fideliũ. ſed etiã inimicoꝝ antiqui principes compatiebant̄. Sicut narrat Ualerius libro q̃nto de Marco marcello. qui captis ſiracuſanis cernẽs caſum lugubrẽ ciuitatis inimicoꝝ ſuorũ a lacrimis continere nõ potuit. Idem narrat de Pompeyo. qui regẽ armenie a ſe victũ ſupplicem in conſpectu ſuo iacere nõ ẽ paſſus. Conſimiliter narrat de quodaꝫ Paulo conſule Romano qui captũ a ſe regẽ volentẽ procũbere ad genua dextera ſua leuauit. eumq; ad menſam ſecũ locauit. Si igitur ſic cõpaciebant̄ ꝓncipes terreni. q̃nto magis filius dei. cui ꝓpriũ eſt miſereri. Cũ igit̄ xp̃s fuiſſet rex regũ ꝛ dñs dominantiũ. q̇ venerat ꝑ viſcera miſc̄die viſitare pctõres. merito debuit eſſe miſericors ꝛ cõpaſſiu⁹ ſuꝑ miſerijs hominũ. nõ ſolũ iuſtorũ. ſed etiã peccatorũ. Huiuſmodi tunc erant turbe ſequentes eũ. in q̇bꝫ erant multi peccatores. q̇bꝫ ipſe licꝫ nõ ipi⁹ meritis ſꝫ ſuis. multa compaſſionis et miſc̄die opera exhibuit et impendit. videlicet languores

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

curando.in tribulationibꝫ conſolando. et
famelicos ac deficientes recreando ⁊ refi/
ciēdo. Unde in perſona ipſius dicit̄ Job
xxxj. Si comedi buccellam meaꝫ ſolus et
non comedit pupillus ex ea. Quaſi di.nō.
Cuius rationē ſubdens ait.quia ab infan
tia creuit mecū miſeratio.et de vtero ma/
tris mee egreſſa eſt mecum. Non igit̄ mirꝫ
ſi miſerebatur xp̄s ſuper turbas qui miſe
rationes ſuas diffudit ſuper omnia opera
eius. Uerūtamen mirū erat ꝙ miſerebat̄
ſuper turbas inimicorꝫ.quia peccatorum.
Romanorꝫ.v. Cum adhuc inimici eſſem⁹
cōmendauit deus miſericordiaꝫ ſuam.⁊c̄.
Quas non ſolum docebat et ad viā redu/
cebat veritatis ⁊ ſalutis.ſed etiā infirmita
tes corꝫ adiuuans ne deficerent in via refi
ciebat pane vite et intellectus. Unde com
patiens defectibꝫ turbe prius ꝙꝫ bn̄ficiuꝫ
eis impendit affectum cōpaſſiōis diſcipu/
lorum collegio voluit intimare. Quibꝫ cō
gregatis dixit. Miſereor ſuper turbaꝫ.ꝗa
iam triduo ſuſtinent me.⁊c̄.vt patet in euā
gelio quod ſequitur.

¶ Cum turba multa eſſet cum ih̄u nec ha
berent quod manducarent.⁊c̄. In quibus
verbis tria tanguntur circa miraculū per
chriſtum faciendū. Primo deſcribit̄ diſci/
pulorꝫ xp̄i cōgregatio ad conſulendū pru/
denter.cum dicitur. Conuocatis. Secū/
do deſcribitur ſaluatoris noſtri cōpaſſio
ad miſerandum vtiliter. Quia miſereor.
Tertio deſcribitur humane nature defec/
tio ad miſericordiaꝫ implorandā inclinās
faciliter.quia iam triduo ſuſtinent me. In
diſcipulis fuit diſcretio matura. In chri/
ſto cōpaſſio vera. In turbis fames miſe/
ria plena.

¶ A ¶

¶ Dixi primo ꝙ in verbis pre/
miſſis deſcribit̄
primo diſcipulorum chriſti cōgregatio ad
conſulendū prudenter.cum dicitur. Con/
uocatis. Ad hoc nanqꝫ cōuocat diſcipl'os
ſm̄ Horram vt exemplū miſerandi accipi
ant.et ex collocutione ſigni magnitudinē
colligant.et vt inſtruat nos ꝙ conſulere in
uicem debem⁹ quādo aliquid magnū face
re ꝓponim⁹. Item vt doceat maiores inter
dum conſiliū habere cum minoribꝫ. Huic
concordat Haymo dicens. Quare conuo
cat diſcipulos ſuos.nunquid ſine illorum
conſilio non poterat hoc agere. Sed ideo
cōuocauit vt daret exemplū regibꝫ.comiti
bus.epiſcopis.et ceteris potentibꝫ huius
ſeculi.ne deſpiciant ſubiectos ſuos in con
ſilio ſuo. quia ſepe reuelat deus minoribꝫ
ſuis quod melius eſt. Hec ille. Gloſa autē
ordinaria ſuper hunc locum dicit.ꝙ domi
nus diſcipulos cōuocauit.vt doceat maio
res cōſilia ſua cōmunicare minoribꝫ. Hec
gloſa. Circa quod notandū eſt de tribus.
Primo querere conſiliū eſt neceſſarium.
Secundo quales debent eſſe conſiliarij.
Tertio qualia debent eſſe conſilia. De pri
mo quō querere conſiliū eſt neceſſariū di/
cit Salomon Prouerb.xj.et.xxiiij. ꝙ vbi
multa conſilia ibi multa ſalus. Unū recto/
res reipublice antiquitus dicebant̄ cōſu/
les a conſulendo.prout ait Auguſtinus li/
bro.v.de ciuitate dei.cap̄.xij. Sūt autē con
ſilia neceſſaria intm̄.vt etiam arma bellica
quecūqꝫ foris nichil valeant ſi non fuerint
domi cōſilia. vt ait Tullius libro ꝑmo de
officijs.cap̄.xx. Et Auguſtinus vbi ſupra.
ꝓpter quod Seneca libro de tranquillita/
te animi.poſt ꝑncipium concludit.ꝙ conſi
liarij non minus ſunt vtiles patrie in con
ſulendo ꝙꝫ milites in protegendo. Nam et
ſi morantur in priuato publicū tamen ge/
runt officium. Imo vt dicit Tullius in li/
bro de ſenectute cap̄.iij. Dantes conſilium
in republica plus agunt ꝙꝫ alij. Nam ſunt
ſicut gubernatores in naui. qui licet ſedet
quietus tenet tamen clauum quo tota na/
uis gubernatur. Propter quod ſubdit ꝙ
licet multi in republica diſcurrant huc at/
ꝙꝫ illuc.et viribus ſuis multa efficiant.ta/
men conſiliarij ſunt vtiliores.quia non vi/
ribus aut velocitate.aut celeritate corpo/
ris res magne geruntur.ſed conſilio tau/
ctoritate et ſententia. Hec ille. De ſecūdo
quales debent eſſe conſiliarij ſciendū eſt
ꝙ debent eſſe primo ſenes ⁊ maturi. Nam
in antiquis eſt ſapientia. et in multo tem/
pore prudentia. Job duodecimo. Unde ⁊
Roboam qui dereliquit conſilium ſenum
et adheſit conſilijs iuuenum amiſit regnū
.iij. Regum duodecimo. Narrat Auguſti/
nus Epiſtola quinquageſima octaua de
Themiſtode philoſopho ad Dioſcorum
qui cum in quodam conuiuio reputatus
eſſet ceteris indoctior.pro eo ꝙ neſciret ci
tare cum alijs. Requiſitus eſt quid ergo

ſciret cum hoc neſciret. Reſpondit. rem/
publicam magnam et parua facere. ſi eius
conſilijs acquieſceret. Et Valerius libro
ſexto. caplo q̄nto. narrat de quodam qui
alteri minabatur ꝙ haberet contra eum
multos gladios. Cui ille reſpondit. et ego
multos alios. Quaſi di. Tu habes gladi/
os ferreos. et ego conſiliarios diſcretos.
Secundo debent eſſe conſiliarij vita ſan/
cti et probati. prout ait Ambroſius libro
ſecūdo de officijs diuinis. In acquirēdis
cōſilijs plurimū requiritur vite probitas.
virtutum prerogatiua. beniuolentie vſus.
facilitatiſ gratia. Et ponit exempla. Quis
in ceno fontem requirat. Quis et turbi/
da aqua potum querat. vbi luxuria. vbi in
temperantia. vbi viciorum confuſio. quis
non horrendum exiſtimet. quis non deſi/
piat morum cauillationes. Quis vtilem
cauſe aliene iudicet. quem videt inutilem
ſue vite. Hec ille. Ex quo concludit Am/
broſius ꝙ preſtantior debet eſſe a quo con
ſiliū petitur. q̄z ille qui petit. Tertio ꝯſilia
rij debent eſſe veritate prediti ſiue veridi/
ci. vt in veritate conſulant illis quorum ſunt
conſiliarij. vt ſcilicet nō ad placitum domi
norum. ſed ſcḋm veritatem conſulant. prout
dicit Seneca libro ſexto de beneficijs. ca/
pitulo. xxiij. Hoc eſt cōtra adulatores in
conſilio. qui q̄mcito cognouerint volunta
tem dominorum conſulunt omnia ad eo/
rum placitū. quod eſt multum damnoſum
Sicut narrat Iuuenalis de Xerſe rege
Medorū. qui cum bellum grecis indixiſ/
ſet. et quidam ex conſiliarijs dicebant gre/
cos inicium belli non expectare. ſed ad pri
mā vocem et aduentus famā terga verſu/
ros. Alius autem dicebat greciam non ſo
lum vinci ſed obrui. Alius dicebat timen/
dum eſſe ne vrbes vacuas inuenirent. Ali
us dicebat illis vix naturam rerū ſuffice/
re. et ſic de alijs. Surgens Damarathus
fidelis conſiliarius dixit regi Multitudo
iſta exercitus tui tibi timenda eſt. verum eſt
enim inmodica. id eſt. magna nunq̄ poſſe
regi. nichil tam magnum quod perire non
poſſit. Acciderūt autem que dixit Dama/
rathus. Fuit enim iſte rex confuſe deuic/
tus. Sicut narrat Trogus pompeyus li
bro q̄nto. Et Vegecius libro q̄nto. Vn̄
licet habuiſſet quadraginta milia armato
rum propriorū. et tricenta milia auxiliato
rum. et centū milia nauium. tamē omnes
cum eo fuerunt in fugam conuerſi timore
aduerſariorū. Vnde dicit Valerius libro
p̄mo. caplo. iiij. In eius exercitu equa pe/
perit leporem qui eſt fugax animal. ad ſig
nificandū eius fugam cū ſuis. Quarto de/
bent eſſe conſiliarij multiplici experientia
induſtrij. et pſpicui. Ideo eīn precepit deus
Moyſi ſeniores ad cōſiliū recipere. Exo.
iij. Et Numeri. xj. Quia ſcḋm Ambroſium
in Exameron omel. j. Senectus in conſi/
lijs eſt vtilior. Iuxta illud Ecci. xxv. Quā
ſpecioſa veteranis ſapientia. et glorioſis in
tellectus et conſiliū. Narrat Papias ꝙ in
p̄ncipio romanorum Romulus cōdita vrbe
centū ex ſenioribus elegit. quorū cōſilio om
nia ageret. Similiter narrat Auguſtinus
libro. xviij. de ciuitate dei. cap̄. x. de Athe/
nis. Q in ſpeciali platea. que dicebatur
Ariopagus ſapientes ſenes fuerunt cōſti/
tuti. ad conſulendū. Et hos ſenes cōſtitue
rat Salomon phos. vt ait Tulius libro
p̄mo de officijs. cap̄. xxv. Et ibidem narrat
Policratus lib. v. cap̄. viij. Quinto debent
eſſe ſtabilitate ſolidi. vt nō moueant timo/
re vel amore vel cupiditate in cōſilijs dan
dis. Ecci. xxxvij. Ante omnē actū conſiliū
ſtabile. Maxime aūt requirit vt ſint ſtabi/
les in iuſticia diuina. ſcḋm Iohannem Ha/
lenſem in cōmuniloquio parte. j. diſtin. vj.
Narratur de conſtantino libro p̄mo trip/
tite hiſtorie. cap̄. vij. Q cum eccleſie paterē
tur pſecutiones cōceſſit licencialiter xp̄ia/
nis in ſua religione conſiſtere. Volens au/
tem probare quoſdā de pallacio ſuo xp̄ia/
nos ſi eſſent ſtabiles. p̄cepit ꝙ ſi qui veni/
rent ad ſacrificandū dijs ſuis hij eſſent cū
eo in pallacio ſuo. Si qui autem nollēt ſa/
crificare de pallacio exirent. Et tandē ali/
qui penſantes fauorem regis obtulerūt ſe
paratos ad ſacrificandum dijs. Alij vero
qui erant in fide chriſti bene firmati exie/
runt de pallacio nolentes ſacrificare. Hō
videns Conſtantinus iſtos vltimos qui
deo fuerunt ſuo ita fideles in conſiliarios
acceptauit prioribus illis refutatis. q̄ fue/
runt dei ſui proditores. ij. queſtione. vij.
Non poteſt erga homines eſſe fidelis qui
deo eſt infidelis. Eccleſiaſtici triceſimo ſe/
cūdo. Fili ſine cōſilio nichil facias. et poſt
factum non penitebis. Tales ergo conſi/
liarij ſunt vitandi qui preponunt cōmodū

propriū vtilitati cōmuni. quia ſunt ſemper
inſtabiles et variabiles ſcḋm varietatem cō
modorum. A talibus conſulit abſtinere
Salomon Eccleſiaſtici. xxxvij. A conſili/
ario malo cōſerua animā tuā. Unde conſi
lium nō eſt querendū ab illis qui diligunt
bona hominis non hominē. Eccleſiaſtici
xxxvij. A zelantibus te abſconde conſiliū.
Unde Gregorius libro ꝑmo Regiſtri di/
cit. Nullus tibi fidelior eſſe poteſt ad con/
ſiliū ꝙ ille qui non tua ſed te diligit. Hec
ille. De tertio qualia ſciḻ debent eſſe con/
ſilia ſciendū. Dicit em̄ Albertanus Brixi/
enſis in libello de conſilijs . ꝙ plura ſūt vi/
tanda in cōſilio. Primo nanqꝫ vitanda eſt
ira. quia iratus plus putat ſe poſſe facere
ꝙ̄ poſſit. Et ido quaſi poſſe ſuum ſuperat.
Iuxta illud. Qui plus poſſe putat ſua q̄m
natura miniſtrat. Poſſe ſuum ſuperās ſe
minus ipſe poteſt. Secundo quia iratus
nihil niſi crimina loquitur. Tertio quia
impedit ira animū ne poſſit cernere verū.
Unde dixit Seneca. Lex videt iratum
ſed iratus non videt legē. Et Tulius di
cit. Cum ira nil recte fieri vel cōſiderari
poteſt. Secundo in conſilio vitanda eſt fe
ſtinantia. Nam Socrates dixit duo iſta
eſſe vitanda. ſcilicet iram et precipitationē
Uelox enim conſilium ſequitur pena. ſcḋm
ipſum. Unde Ambroſius. xxxij. queſtiōe
ſcḋa. Ancillam. dicit ꝙ nō omne quod dif/
fertur auffertur. ſed ſepe maturiori conſi/
lio perficitur. Unde dici ſolet. Optimum
exiſtimo iudicem. qui cito intelligit et tar/
de iudicat. Tertio vitanda eſt reuelatio vł
publicatio conſilij. Eccleſiaſtici. viij. Non
omni homini cor tuum manifeſtes. ne for/
te inferat tibi gratiam falſam. et conuicie/
tur tibi. Unde quidam dixit. Quod ſecre/
tum eſſe vis nemini dicas. Eſt autē caute/
la circa hoc ſcḋm Albertanum ſeruanda. q̇a
ſi homo non credit conditionē ſuam face/
re meliorem per conſilium alterius. meli⁹
eſt non reuelare ſecretum cordis ſui. Nam
vt dicit Petrus Alphinius. Conſiliū ab/
ſconditum quaſi in carcere tuo eſt. Reuela
tum vero te in carcere ſuo tenet ligatum
Quare idem dicit. Qui conſiliū in corde
ſuo retinet ſui iuris eſt. Nam tutius eſt ta/
cere ꝙ̄ vt taceret alium rogare. Unde di/
cit Seneca. Si tibijpſi non impaſti vt ta
ceres quomodo ab alio ſilentium queres

Quarto vitandum eſt ne ſuper conſilio pe
tendo volūtatem ſuam quis prius cōſilia/
rijs oſtendat. Nam adulatores ſtatim vt
cognoſcunt voluntatē domini. ſic ei conſu
lunt quod ei placere credunt. Quinto vi/
tandum eſt conſilium illorum qui aliquid
occulte conſulunt. ſed tamen illud nō de/
fenderent publice. Dicit enim Caſſiodor⁹
Leſionis genus eſt occulte aliquid dicere
et aliud velle monſtrare. Sexto vitandū
eſt conſilium imprudentum et ſtultorum.
Eſt autem ſtultus et imprudens qui non
attendit ad finem negocij. ſed tm̄ ad prin/
cipium vel medium. Unde dicit Pamphi
lus. Principium finemqꝫ ſimul prudētia
ſpectat. Et Boecius de conſolatione. Nō
quod ante oculos eſt ſufficit intueri. rerū
exitus prudentia metitur. Et Seneca de
forma humane vite. Si prudens eſt ani/
mus tuus tribus diſpenſetur temporib⁹.
preſentia ordina. futura prouide. preterita
recordare. Finis autem omniū conſiliorū
noſtrorum debet eſſe honor dei. et vtilitas
ſalutis noſtre. Unde quecunqꝫ ſunt cōtra
honorem dei et noſtram ſalutem. nō ſunt
conſilia ſed proditiones. Conſiliū igitur
chriſti fuit ſaluberrimū. quia habuit conſi
liarios ſenes et maturos. vita ſanctos et
probatos. veritate ꝑditos. expertos et ſta/
biles. Et ideo bene fuit concluſum. q̇ ad
honorem dei patris fuit ordinatum illud
miraculū. et ad fidem confirmandam in
cordibus turbarum. Docemur autē ſpe/
cialit᷑ a chriſto in hoc ꝙ licet fuerit ipſe ſapi
entiſſimus et nullius conſilio indigens. ſi
cut ipſe de ſe dicit Prouerbiorū. viij. Mei
eſt conſilium et mea eſt ſapientia. tamē et
humilitate cōuocauit ad ſuum conſiliū di
ſcipulos. vt doceret quemlibet q̄ntumcū/
ꝙ̄ ſapientem ab inferiori ſuo nō dedigna/
ri conſilium. Nam et Moyſes ſapientiſſi/
mus audiuit conſilium Ietro qui erat co
inferior dignitate Exodi. xviij. Unde Ie/
ronimus ſuper illud Iſaie. Et conſiliari/
us non eſt tibi. dicit. A greci poete lauda/
bilis fuit ſententia. Primum illū eſſe bea/
tum qui pro ſe ſapiebat. Secundū qui ſa/
pientem audiebat. Qui autē vtroqꝫ caret
inutilis eſt talis tā ſibi ꝙ̄ alijs. Hinc Se/
neca in epiſtola ad Elbinam dicit. Sapi/
entibus viris me tradidi nondū valideſ
in auxilium meū. Et tm̄ de ꝑmo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dixi ſecundo quod in verbis premiſſis tangitur ſaluatoris noſtri compaſſio ad miſerandum vtiliter. Cum dicitur. Miſereor ſuper turbā ꝛc. Competit quippe miſereri chriſto ex aſſumpta humanitate ſcōm Sorram. Unde gloſa dicit. Hic cōpatitur vt homo. paſcit vt deus. Et hec eſt nature diuine proprietas quia ſuum proprium eſt miſereri ſemper et parcere. Non ſolum autem miſeretur huic aut illi particulariter. ſed omnibus bonis et malis electis et reprobis generaliter. Iuxta illud Pſal. xxxv. Homines ꝛ iumenta ſaluabis domine quēadmodū multiplicaſti miſericordiam tuā deus. Ubi dicit Innocencius quartus. Homines. id eſt. electos ratione vtentes. et iumenta. id eſt. reprobos irrationabiliter viuentes ſaluabis domine temporali ſalute et corporali. De qua ſalute dicitur quarti. Regum. vj. Salua me domine mi rex. Qui ait. Nō te ſaluet dominus. Et hoc quēadmodum multiplicaſti. id ē multiplicem oſtendiſti miſericordiā tuā deus. Homines autem dicuntur electi Iuxta illud Ezechielis. xxxiiij. Uos autez greges mei et greges paſcue mee eſtis homines. Et iumenta dicuntur peccatores Iohel. j. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo Uel ad litteram. Homines et iumenta. quia non ſolum hominibus dat eſcā deus. ſed etiaz brutis animalibus. Pſalmiſta. Qui dat iumentis eſam ipſorū. Matthei ſexto. Reſpicite volatilia celi. quomodo non ſerunt neqꝫ metunt. neqꝫ congregant in horrea. et tamen pater veſter celeſtis paſcit ea Quēadmoduz multiplicaſti miſericordiā tuam deus. Uere ab inicio mundi magis et magis multiplicatur miſericordia dei. Noe enim promiſit deus vt ſaluaretur a diluuio. poſtmodū Abrahe promiſit ſemē tandem nobis dedit filium ſuū. et cum eo omnia. Iuxta illud Romanorum. viij. Qui etiā proprio filio ſuo non pepercit. ſed pro nobis omnibus tradidit illū. Quomodo non etiā cū illo omnia nobis donauit. Homines ergo et iumenta ſaluat deus per miſericordiaz. quia bonos et malos paſcit in preſenti. que eſt magna miſericordia. Unde licet ſcōm Innocenciū. Ex iuſto dei iudicio tamen occulto. malis hominibus non dat deus bona gratuita. tamen de ſua miſericordia dat eis bona temporalia. Ad quod ſignificādū chriſtus voluit hic paſcere nō tm electos apoſtolos. ſed etiā turbā in qua ſunt mali permixti bonis. Sunt autē octo effectus in quibus apparet diuina miſericordia omnibus generaliter exhibita. dummodo non ponant obicem. Primus eſt tā nobilis et excelſa plaſmatio. De qua Geneſis primo. Faciamus hominē ad ymaginem et ſimilitudinē noſtram. Secundus creaturarū omniuz vniuerſalis ſubiectio. Pſalmiſta. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. Tertius poſt peccatū longanimis expectatio. Sapientie. xj. Miſereris omniuz diſſimulans peccata hominū propter penitētiam. Quartus lapſi frequens et pia reuocatio Iſaie. xxx. Aures tue audiant verbū poſt tergum monentis. Canticorū ſexto. Reuertere reuertere ſunamitis. Quintus redeuntis libens ꝛ benigna ſuſceptio Luce. xv. Cum autē adhuc longe eſſet vidit illum pater ſuus et miſericordia motus eſt. Sextus poſt redituz clemens et paterna correctio. Pſalmiſta. Uiſitabo in virga iniquitates eorū. miſericordiā autē meā non diſpergam ab eo. Septimus captiui ſeu perditi copioſa redemptio. j. Corinthiorum ſexto. Empti eſtis precio magno. j. Petri primo. Non corruptibilibus auro et argento empti eſtis. Pſalmiſta. Uiſitabo in virga iniquitates eorum. vt ſupra. Copioſa apud eum redemptio. Octauus in fine ſuperabundans remuneratio. Matthei. xxv. Euge ſerue bone et fidelis. Ultra iſtos autē adhuc ſeptez effectus oſtendit peccatoribus ſcōm Bernhardū ſuper Cantica ſermone lxxxviij. dicens. Septem in me video miſericordias domini quas et vos ipſi facile inuenietis in vobis Prima eſt quod a multis peccatis adhuc in ſeculo poſitū cuſtodiuit Nam in multa cecidi. ꝛ in alia potueraz cecidiſſe peccata. niſi omnipotentis pietas ſeruaſſet. Fateor et fatebor niſi quia dominus adiuuiſſz me paulominus cecidiſſet in omne peccatū anima mea. Secunda miſeratio que non poteſt explicari ſermone quam benigna quam libera quam gratuita. Ego peccabaz et tu diſſimulabas. non continebam me a ſceleribus. et tu abſtinebas a verberibus prolongabaz ego domine multo tempore iniquitatē meā. et tu domine pietatē tuam non abſtuliſti. Tertia quia viſitauit cor meū

et ĩmutauit vt amara fierent que male dul/
cia prius erant. Quarta ꝙ me penitentem
miſericorditer ſuſcepiſti. vt in numero eo/
rum inuenirer. De quoꝝ Pſ. dicit. Beati
quoꝝ remiſſe ſunt iniq̃tates ⁊ q̃ꝝ ⁊c̃. Qui/
ta per quã mihi continẽdi deinceps ⁊ emẽ
datius viuendi preſtitiſti virtutẽ. ne reci/
diuũ paterer. et eſſet nouiſſimus error pe/
ior priore. Poſtq̃ꝫ autem in iſtis quinq̃ꝫ mi/
ſerationibꝫ a malis liberabis. in duobus
alijs bona largiris. He due ſunt gratia p/
merendi. qua videlicet donãs munus bo/
ne conuerſationis indulges. Et ſpes ob/
tinendi quã donas homini indigno pec/
catori de tua totiens experto bonitate. vſ/
q̃ꝫ ad celeſtia ſperãda pſumere. Hec Bern
hardus. Hec ſũt igitur miſeratiões quibꝫ
chriſtus miſeretur vti pater filioꝝ. Et hoc
non vni tm̃ aut duobus. ſed ſuper totam
turbam peccatorum famelicam eſurientẽ
et ſitientem ipſius miſericordiam. Et tm̃
de ſecundo.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̃miſ/
ſis dſcribitur hu/
mane nature defectio ad miſericordiã im/
plorandã inclinãs faciliter. Cum dicitur.
Quia iam triduo ſuſtinent me. nec habent
quod manducent. Circa quod ſciendũ ꝙ
nichil ſic deũ inclinat ad miſericordiaꝫ ſicẽ
perſeuerantia et ſuſtinentia in tribulatio/
nibus. Nam taliter perſeuerantibꝫ celeriꝰ
et pꝛõpꝛius deus miſeretur q̃ꝫ alijs. et eos
adiuuat et protegit ſpecialius. Unde pſal
mo. xxxij. dicit Pſalmiſta. Anima mea ſu/
ſtinet dominũ. ſcꝫ vel p̃mia differẽtẽ. vl' fla
gellantẽ. vel ſuſtinet flagella ꝓpter deũ. ſm
Innocenciũ. Et ſequitur. quia adiutor et
ꝓtector noſter eſt. Pſalmiſta. Cum ipo ſũ
in tribulatione. Et iterũ. Adiutor in tri/
bulationibꝫ. Sunt autẽ ſuſtinenda tria p̃
cipua ſi volumus a domino adiuuari ⁊ ſa
ciari pane celeſtis conſolationis. ſcilꝫ one
ra p̃ceptorũ diuinoruꝫ. flagella domini. et
moleſtias illatas ab inimicis. De primo
ſcꝫ de onere p̃ceptorũ dei dicit Gregorius
Qui ad celeſtem patriã venire deſiderant
mandatorũ onera libẽter portent. Ad hec
portanda et ſuſtinenda hortatur nos do/
minus Matthei. xj. dicens. Tollite iugũ
meum ſuper vos ⁊c̃. Et ſequitur. Iugum
enĩ meũ ſuaue eſt et onus meum leue. De

flagellis diuinis dicit ibidem. Tanto fer/
ramentũ libentius tollerat quanto putri/
dum videt quod ſecat. Unde Pſalmiſta
dicit de ſe. Quoniam ego in flagella para/
tus ſum. Quod exponit Innocencius id
eſt. bene merui flagellari. Prouerbioꝝ. xix.
Parata ſunt deriſoribus iudicia. ⁊ mallei
percutiẽtes ſtultoꝝ corporibus. Ecce gra
uia flagella. Ad iſta flagella debet homo
eſſe paratus. ꝓpter multas cauſas ſcd'm
Innocenciũ. Primo ꝓpter magnitudinem
premij. Auguſtinus. Labor te terret vide
mercedẽ. j. Corinth. ix. Illi quidẽ corrup/
tibilẽ coronã accipiunt. nos aũt incorrup/
tã. ij. Corinth. iiij. Id enĩ quod in p̃ſenti ẽ
momentaneũ et leue tribulationis noſtre
ſupra modũ in ſublimitate eternuꝫ glorie
pondus operatur in nobis. ad Romanos
octauo. Non ſunt condigne paſſiones hu
ius tẽporis ad futurã gloriaꝫ. Secundo
quia per illa ſcit ſe eternã penam euadere.
Unde Gregorius. Sancti temporalẽ pe
nã lucrũ putant. quia ꝑ hanc euadere eter
nã penã non ignorant. Abacuc tertio. In
grediatur putredo in oſſibus meis. et ſub
ter me ſcateat. vt requieſcã in die tribulati
onis Tertio q̃a videt ſe meruiſſe illa. Un/
de Micheevltio. Iram dñi portabo quia
peccaui ei. Hiere. x. Hec infirmitas mea
portabo illaꝫ. Quarto neceſſe eſt vt patiat
illa. quia aut homo punit in p̃ſenti. aut de
us puniet in futuro vel etiã in p̃ſenti. Un/
de debet facere de neceſſitate virtutẽ. Hie/
remie. xlix. Ecce quibus non erat iudiciũ
vt biberent calicẽ bibentes biberunt. et tu
quaſi innocens relinqueris. Quinto quia
per hec diſcipulus chriſti eſſe pbaris. Unde
Matthei. xvj. Qui vult venire poſt me ab
neget ſemetipm̃ et tollat crucẽ ſuã ⁊ ſequa/
tur me. Unde Bernhardus. Totus debꝫ
eſſe in diſciplinis diſcipulus chriſti vt hu/
milietur ad timorẽ. erudiatur ad ſcientiaꝫ.
exerceatur ad penitentiã. coronet ad glo/
riã. Sexto. quia q̃nto homo ꝓnior eſt ad
ſuſtinenduꝫ flagella. tanto deus eſt ꝓnior
ad miſerandũ ei. ij. Regum vltimo. Ego
ſum qui peccaui. ego inique egi. Uertatur
obſecro manus tua contra me. et tunc q̃n
dixit hoc dominus miſertus eſt ei ⁊ ipſius
ꝓpl'i. ſcꝫ Dauid. Septimo quia ſunt ſigna
ad habendã eternã beatitudinẽ. Hebreo/
rũ. xij. Flagellat omnẽ filiũ quem recipit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶Dñica ſeptima poſt trinitatis

Ubi dicit Auguſtinꝰ. Si es exceptus a nu
mero flagelloꝝ exceptus es a numero filio
rum. Hec Innocencius. Tertio debꝫ ho
mo ſuſtinere moleſtias illatas ab inimicꝭ.
De quo dicit ſaluatoꝛ Luce.xxi. In paciē
tia veſtra poſſidebitis aīas veſtras. Ubi
dicit Gregorius. Per pacientiam animas
noſtras poſſidemus .quia dum nobiſipis
dominari diſcimus. hoc ipm incipimꝰ poſ
ſidere quod ſumus. Mathei q̄nto. Beati
mites quoniā ipſi poſſidebunt terram. Ia
cobi q̄nto. Exemplū accipite frēs mei exi/
tus mali et longanimitatis et pacientie ꝓ/
phetas. qui locuti ſunt in nomine domini
Suſtinere autem debet tam in ꝓſperiꝭ qꝫ
in aduerſis. Unde Iſaie.xxvi. Anima mea
deſiderauit te nocte. ſed et ſpiritu meo in
precordijs meis de mane vigilabo ad te.
Debet ergo anima ſuſtinere dominū ſicut
domus habitatorem ſuū. aut ſicut ſponſa
ſponſum. aut ſicut familia dominū. Luce
xij. Uos ſimiles hominibꝰ expectantibus
dominū ſuuꝫ. Et Matthei.xxv. Moram
autem faciente ſponſo. ¶ D ¶

¶ Sunt aūt mali homines et inimici vti/
les bonis ꝓpter plura. Primo. quia ſūt vir
ga et baculus quibꝰ corrigunt a domino.
quando delinquūt. Unde Iſaie.x. Ve aſ/
ſur. virga furoris mei et baculus meꝰ ipſe ē
Secūdo. quia ſunt malleus ꝛ inſtrumen
tum quo dominꝰ eos fabricat in vaſa glo/
rie. Unde Hieremie.l. Quomodo fractus
eſt malleus vniuerſe terre. Tertio. qꝛ ſunt
ſtimuli quibꝰ dominꝰ ſtimulat bonos Hie
remie.xlvj. Uitula elegans atqꝫ formoſa
Egyptus. ſtimulatoꝛ ab aquilone veniet
ei. Gregorius Mala que nos hic premūt
ad deum ire compellunt. Exodi.xij. Urge
bantqꝫ Egyptij ꝑplum iſrahel de terra ſua
exire. Quarto. quia ſunt probatoriū q̄ do/
minus ꝓbat iuſtos. qui ſunt recipiendi ab
eo in patriā. et qui non. Ecci.ij. In igne ꝓ/
batur aurū et argentū. homines vero rece
ptibiles in camino tribulationis. Domi/
nus enī facit ſicut ille qui emit vaſa figuli
percutit vt videat ſi eſt ibi aliqua fractura
latens. et cum groſſum ſonū reddit dimit/
tit illud. Sic dominus eos qui groſſe re/
ſpondent per impacientiam non approbat
Gregorius. Qualis quiſqꝫ apud ſe lateat.
contumelia illata probat. Non ſolū autem
chriſtum ad miſericordiā inclinat iſtarum
turbarū paciens tolleratio. et ſuſtinētia tri/
dui. ſed etiā defectus victualiū. Unde ad/
ditur quaſi ſecūda cauſa miſerationis. Nec
habent quod manducent. Permiſit chri/
ſtus vt turbe conſumerent que habebant
et deficerent in victualibus. vt oportunꝰ
eis miſereret. quod facit et hodie cum dn̄s
exponit iuſtos tribulationibꝰ. et ſubtrahit
eis temporalia. ꝓpter plures rationes ſm
Innocenciuꝫ ſup Pſal.xlij. Prima eſt ne
tēporalibꝰ adhereant. et dominū derelin/
quant. ſicut coruus non redijt ad Noe in
archam. Geneſ.viij. Et dicit q̄ a cadauere
alicubi allectꝰ fuit. Gregorius. Qui in ꝓ/
ſenti felicitate queſitū inuenit. auctorem q̄
eam tribuit nō requirit. Secūda eſt vt ho
mo ſe exerceat. Romanorū.v. Tribulatio
pacientiam operat. Gregoriꝰ. Tribulatio
temptationis cui non conſentitur. nō eſt vo
rago vicioꝝ ſed exercitiū virtutū. Tertia
ratio eſt. vt eū attentius queramꝰ. Pſalmi
ſta. Imple facies eoꝝ ignominia et querēt
nomen tuū domine. Unde per contrariū
dicit Iſaie.lvij. Uiam manꝰ tue inueniſti.
ꝓpterea non rogaſti. Et Geneſ.xl. Succe/
dentibꝰ ꝓſperis oblitus eſt pincerna inter
pretis ſui. Quarta eſt. vt eū ardentius di/
ligamꝰ. Pſalmiſta. Dū ſuperbit impius in
cendit pauper. Daniel.iij. Non ceſſabant
miniſtri regis ſuccendere fornacem. Qui
ta vt ſciamꝰ bona noſtra nō habere a nob
Iſaie.xlv. Accinxi te. et non cognouiſti me
Sexta. vt exemplo eoꝝ ad pacientiā infir/
mi roborent. Gregoriꝰ. Facta p̄cedentiuꝫ
recolamus et grauia nō erūt que ſuſtine/
mus. Et Jacobꝰ. Exemplum accipite fra/
tres mei exitus mali et longanimitatis la
boris et pacientie ꝓphetas. Et ſequit. ſuffe
rentiā Job audiſtis. Septima vt mali ter
rerant. Prouer.xi. Si iuſtus in terra reci
pit. q̄nto magis impius et peccatoꝛ. Luce
xxiij. Si in viridi hoc faciūt. quid ī arido
fiet. Taliter ergo ſuſtinentes et deficiētes
in p̄ſenti dominꝰ reficiet et ſatiabit in futu
ro. vbi ſatiabit iuſtus cū apparuerit gloria
dei. Tunc enī ſcdm doloꝝ multitudiēꝫ in
corde eius conſolationes dei letificabunt
animaꝫ eius. tūc videbit et affluet eternis
delicijs. Quas nobis concedat dominus
deliciarū. et deus totius conſolationis. q̄
viuit et regnat per ſecula benedictꝰ. Amē.

Dñica ſeptima poſt trinitatꝫ. II
Sermo. XCVII

Accipiens ſeptez
panes gratias agens fregit ⁊ de
dit diſcipulis ſuis vt apponerēt
turbe. Matthei. xv. et Marci. viij. In pre
ſenti vita duo ſunt genera famulantium ⁊
ſeruorū. Quidam em̄ ſunt qui receptꝫ vi/
ctualibꝫ recedūt a dominis ad labores ex/
teriores ad ſiluas ⁊ nemora. quibus domi
nus nō adeſt preſentialiter. Sed hij ſunt
freq̄nter in periculo. q̄a ſi deficiūt in victu/
alibus famem patiūt ⁊ cū difficultate ſup/
portantur p inimicos. Quidam ſunt q̄ cō/
tinue in p̄ſentia domini laborant. quorum
indigentiā domin⁹ releuat et ſupplet. prout
viderit expedire. Et iſti non ſunt in peri/
culo. q̄a ſi oculus domini īpinguat equuz
vt dicit Sapiens. ml̄to magis ſeruū. Sic
etiā ſpiritualiter loquendo de genere hu/
mano in quo eſt duplex familia. Una que
a deo elongatur per laborem perditionis
et vanitatem ſeculi. Sapientie. v. Laſſati
ſumus in via perditionis. Et hec eſt ī peri
culo. q̄a conſumptis bonis nature ⁊ fortu
ne finaliter deficit et famem patitur vt ca/
nis. et tunc circuit ciuitatē. Quoꝝ figurā
expreſſit filius prodigus q̄ abiens ī regio
nem longinquā. conſumptis oīmibus bo/
nis paternis cupiebat ſaturari de ſiliquis
porcorum. et iam fame peribat. Luce. xv.
Alia autem familia eſt chriſti. que cōtinue
adheret deo. et eſt mens iuſtoꝝ que in tem
pore q̄ntumcūqꜫ malo non eſt ſollicita de
refectōe ſua Unde Pſalmiſta pſalmo. xxx
vj. De talibꝫ dicit. Non confundenť in te/
pore malo. et in diebꝫ famis ſaturabuntur
Hoc em̄ ꝓmittit eis ſaluator dicens. No/
lite ſolliciti eſſe dicentes. q̄d manducemus
⁊c. Scit em̄ pater veſter celeſtꝫ q̄a hˀs oībꝫ
indigetis. Unde Job. iiij. dicitur. Recor/
dare obſecro quis vnqꜫ innocens perijt.
aut quando recti deleti ſunt. Quaſi dicat.
nunqꜫ. Et pſalmo. xxxvj. Nunq̄z vidi iu/
ſtum derelictū. nec ſemen eius querēs pa/
nem. Propter quod Pſalmiſta dicit. Mi/
hi autem adherere deo bonum eſt. ponere
in domino deo ſpem meā. Et certe bonuz
q̄a domin⁹ prouidet de talibus. Juxta il/
lud Petri. Omnē ſollicitudinē veſtrā ꝓij/
cientes in eū. q̄a ipi cura eſt de vob. Jſtud
bene et expreſſe figuratuz eſt in hodierno
euangelio. Ubi cū turbe defeciſſent ip̄ro/
prijs victualibꝫ in ſolitudine. q̄a tamē xp̄o
adherebant et ſub eius cura tunc erāt. ipe
videns coꝝ defectū. accipiens ſeptem pa/
nes gratias agens fregit et dedit diſcipu/
lis ſuis vt apponerent turbe. que fuerunt
verba in principio ꝓpoſita. In quibus ver
bis tria tangūť. Primo nanqꜫ deſcribitur
materia refectionis per quā chriſt⁹ turbā
ſatiauit. q̄a accipiens ſeptem panes. Se/
cundo deſcribiť gratiarūactionis doctri/
na p quā xp̄s nos informat. quia gratias
agens fregit. Tertio ſubditur excellentia
apoſtolice auctoritatis per quā eos chri/
ſtus deſignauit. qꜭ dedit diſcipulis ſuis vt
apponerent turbe.

a

Dixi primo q͛ in verbis ꝓmiſ/
ſis primo deſcri/
bitur materia refectōnis per quā chriſtus
turbas ſaturauit. q̄a accipens ſeptem pa/
nes. Circa q̄d ſciendūz. aliter reficit ſuos
deus. et aliter reficit dyabolus ſuos. Do/
minus nanqꜫ reficit ſuos ſeptuplici pane.
Primus eſt naturalis. qui datus eſt ad ſu
ſtentationē corporis Geneſ. iij. In ſudo/
re vultus tui veſceris pane tuo. Bene dic.
In ſudore vultus tui. Non em̄ debet co/
medi panis ex illicitis laboribꝫ. vl' potius
ex illicito ocio. ſicut ipm̄ comedunt vſura/
rij. qui non in ſudore ſed in ocio comedūt
et cōſumunt omnē ſubſtantiā proximorū.
Contra q̄s dr̄ Mat. v. Volēti mutuare a
te non auertaris. ſcilꝫ non mutuando vel
mutuū differēdo vl' diminuēdo. Deutro.
xxiij. Fratri tuo abſqꜫ vſura id quod indi
get accōmodabis. Et Luce. vj. Mutuum
dantes et nihil inde ſperātes. Ezechielis
xviij. Si ad vſuram non accōmodauerit
et amplius non acceperit vita viuet. Unde
Pſalmiſta poſtq̄z requiſiuit dominū. Do/
mine q̄s habitabit in tabernaculo tuo. au
diuit a deo. Qui pecuniā ſuā nō dedit ad
vſuram. Pſalmo. xiiij. Ubi dicit Innocē.
Q vſuram deteſtať domin⁹ ꝓpter multas
cauſas. Prima eſt. q̄a vſura directe opponi
tur charitati. j. Cor. xiij. Charitas paciēs
eſt. benigna eſt. nō querit que ſua ſunt. Jo/
ſue. j. Omnē locū quēcūqꜫ calcauerit veſti/
giū pedis veſtri vobis tradam. Per peda

ſignificat̃ charitas. q̃ facit ſuũ q̃c q̃d calcat.
Vñ om̃ia facit cõmunia caritas. vſura aũt
oĩa appropriat. Scḋa cauſa ẽ. q̄ vſura eſt
homicidiũ. Eccĩ. xxxiiij. Panis egentiũ vi
ta pauper ẽ. q̃ defraudat illũ hõ ſanguĩs
eſt. Tertio. q̄ furtũ. lʒ curiale Exo. xx. Nõ
facies furtũ. Ubi Aug⁹. Furtũ ẽ attractõ
rei aliene inuito dño. Quarta cauſa ẽ. quia
vſurari⁹ cõpat̃ inferno. Abacuc. ij. Dilata/
uit q̃ſi infern⁹ aĩaʒ ſuã. et ipe q̃ſi mors ꝛ nõ
implebit̃. Et ſicut in inferno nulla ẽ redẽ/
ptio. ſic in iſtꝭ. Imo peiores ſunt inferno ꝛ
dyabolo. q̄ qñ dñs deſcendit ad infernũ
infern⁹ ꝛ dyabolus reddiderũt ea q̃ iniuſte
detinebant. ſcʒ aĩas iuſtoꝝ. Sʒ vſurarius
qñ viſitat eũ dñs p infirmitatẽ vel p̄dicati
onẽ vel hmõi. nichil vult reddere. Iſaie. v.
Tenebit predã ꝛ amplexabit̃ ꝛ nõ erit qui
eruat. Quinta eſt. q̄ nũq̃ꝫ dormit. ſic dya/
bolus. j. Petri vltĩo. Uigilate in oratiõibꝫ
q̄ aduerſari⁹ vr̃ dyabolus tanq̃ꝫ leo rugiẽs
circuit querẽs quẽ deuoret Iſa. v. Nõ dor
mitabit neq̃ꝫ dormiet Iob. xxx. Et qui me
comedũt nõ dormiũt. ſcʒ vſurarij. dic̃ pau
per. Sexta. q̄ nũq̃ꝫ habet treugas cũ do/
mino. licet alia pctã aliq̃ñ habent requiẽ. j.
Macha. ij. de Antiocho dr̃. q̄ꝑ ꝯſtituit ad/
uerſus eos pliũ in die ſabbatoꝝ. Crude/
liores etiã ſunt Herode q̃ dñm natiuitatꝭ
ſue hora nõ eſt pſecut⁹. Sed ipi ipſa hora
natiuitatꝭ ſue pſequũt̃ eũ. Septima eſt q̄ꝛ
eſt ꝯtraria om̃i iuri. Eſt em̃ ꝯtraria iuri di
uino Luc. v. Date ꝛ dabit̃ vob. Itẽ eſt con
traria iuri vniuerſali. de q̃ Aug⁹. Iudiciuʒ
diuie ptãtꝭ eſt q̄ꝑ quelibet creatura cogit̃ ſe
ipaʒ dare. Item ꝯtria eſt iuri natali. de quo
Math. vij. Om̃ia q̃cũq̃ꝫ vultis vt faciant
vob hoĩes ꝛ vos eadẽ facite illis. Octaua.
q̄ꝛ fenus interficit miſcḋiaʒ. vñ ꝛ fenerator
miſcḋiaʒ nõ hẽbit. Nona rõ eſt. q̄ꝛ ꝯtria na
ture eſt. facit em̃ vt granũ nõ ſemiatũ cre/
ſcat. ꝛ nõ mortificatũ reuiuiſcat. dãdo du/
os modios frumẽti p tribꝫ. vel hmõi. Cõ/
tra illõ Iob. xij. Niſi gnũ frum̃ti cadẽs. ꝛc̃.
Decima ẽ. q̄ꝛ feneratores ſũt incãtatores.
Faciũt em̃ trãſmutatõeſ metalloꝝ ſine aliq̃
pcuſſiõe malleoꝝ. Faciũt em̃ ꝺ polonicali
moneta bohemicalẽ. hij ſũt magi Pharao
nis Exo. vij. q̃ vgas ꝯuerterũt in colubros.
vga em̃ ſuſtentat̃ hõ. ita mutuo ſuſtentant̃
paupes ꝛ pupilli. Sʒ vſurarij ꝯuertũt il/
lud in ſerpẽtẽ vſure. q̃ eos deuorat ꝛ inter/
ficit. Vñ Cryſ. ſup Math. Silis eſt pecu
nia vſuraria morſui aſpidis. percuſſus ab
aſpide delectat̃ ⁊ inuadit ĩ ſomnũ. ꝛ p ſuaui
tatẽ ſoporis morit̃. venenũ latẽs p oĩa mẽ/
bra diſcurrit. Sic q̃ ſub vſura accipit ſuo
tpe q̃ꝫ bñficiũ ſentit. Sʒ vſura p oẽs eiꝰ fa/
cultates diſcurrit ꝛ totũ in debitũ ꝯuertit.
ꝛ ſic totã maſſaʒ corrũpit. Iõ Luce. vj. dr̃.
Mutuũ dãtes nihil inde ſperãtes. Unde
cima rõ eſt. q̄ illas pſonas pſequũt̃ q̃ deo
familiari⁹ ſunt aſcripte. ſcʒ pupillos et vi/
duas Iob. xxij. Uiduas dimiſiſti vacuas
ꝛ lacertos pupilloꝝ cõminuiſti. Duodeci/
ma ẽ. q̄ fen⁹ ꝯtriũ eſt pnie. quã dñs iniũxit
pmo homini Gen. iij. In ſudore vult⁹ tui
veſceris pane tuo. Ipi aũt feneratores non
comedũt niſi de ſudore alieno. Vñ de eis
ꝯq̃rit̃ dñs. Deuorãt plebẽ meã ſic eſcã pa/
nis. Michee. iij. Qui violẽter tollitis pel/
les eoꝝ deſup eis. ꝛ carnes eoꝝ deſup oſſi
bus eoꝝ. q̃ comedũt carnẽ pplĩ mei. Iſta ẽ
refectio dyaboli q̃ tales iſto pane reficit vt
eos perpetue ſtranguler ꝛ interficiat. Ps.
Mors depaſcẽt eos Iob. xx. Panis eius
vtet̃ in vtero illi⁹ in fel aſpidum.

Scḋus panis eſt ſacre ſcpture reficiẽs
intellectũ. Trenoꝝ. iiij. Paruuli petierunt
panẽ. ꝛ nõ erat q̃ frãgeret eis. Qḋ eſt ꝯ ne/
gligẽtes p̃latos ꝛ rectores parrochiales q̃
ſuis plebibꝫ aut neſciũt aut nolũt p̄dicare
vbũ dei. Sʒ attẽde q̄ dicit. nõ erat q̃ frã/
geret. Nõ aũt dicit. q̃ daret. Nam ꝛ ſi inue/
niunt̃ aliq̃ q̃ p̄dicant. tamen pauci qui vti/
liter ꝛ diſcrete p̄dicãt. Duo em̃ ſũt genera
p̄dicantiũ. Quidã em̃ p̄dicãt ſubtilia ꝛ nõ
vtilia. et hij apponũt integrũ panẽ paruul̃.
q̃ potius iugulant̃ q̃ꝫ reficiunt̃. Alij ſunt q̃
p̄dicãt vtilia faciliter et plane. Et hij fran
gũt panẽ in ptes. iuxta vniuſcuiuſq̃ꝫ oppor
tunitatẽ. Cõtra illos q̃ nõ lucide neq̃ꝫ cla/
re ſʒ obſcure ꝛ implicite p̄dicant. dr̃. Par/
uuli petierũt panẽ. ꝛ nõ erat q̃ frãgeret eis
Iſte panis vbi dñi multũ eſt neceſſari⁹. q̄
dr̃ Math. iiij. Nõ in ſolo pane viuit hõ. ſʒ
ĩ oĩ vbo q̃d pcedit ꝺ ore dei. Eſt aũt mirabi
le q̃ddã circa iſtũ panẽ. q̄ꝛ panis material̃
cũ diſtribuit̃ deficit ꝛ diminuit̃. Iſte autẽ
q̃nto pl⁹ diſtribuit̃ tanto pl⁹ auget̃. Et iḋo
p̄dicator libẽter dʒ p̄dicare vbũ dei. ſciẽs
q̄ ex freq̃nti p̄dicatõe auget̃ in eo itellect⁹
ſacraꝝ ſcptuaꝝ. Sic dicit Aug⁹. li. j. ꝺ do
ctrina xpiana. c. v. Sic pʒ in p̃nti euãgelio

vbi de ſeptē panib⁹ ſupfuerūt ſeptem ſporte
fragmentoꝝ. Joh. vj. dr̄ q̄ de q̄nq̄ panib⁹
ſupfuerūt duodecim cophini fragmētoꝝ.
Et p hec duo ſc̄m Robertū holgoth ſup li.
Sap. c. vij. ſignificat duo genera docētiū.
ſcilꝫ p̄dicatoꝝ. Quidā eñ docēt ꝛ p̄dicant
ſimplicib⁹ ꝛ deuotis. Et iſti q̄i q̄nq̄ panib⁹
reficiūt turbā popularē. De q̇b⁹ dr̄ p aplm
j. Coꝛ. xiiij. Volo in eccl'a q̄nq̄ v̄ba loqui
ſenſu meo vt alios inſtruā. Iſta q̄nq̄ v̄ba
ſunt q̄nq̄ panes. ſcꝫ q̄d faciendū. q̄d cauē-
dū. q̄d timendū. q̄d credendū. q̄d appetēdū
Quid faciendū. q꞉ decē p̄cepta dei. Quid
cauendū. q꞉ ſeptē pct̄ā moꝛtalia. Quid ti-
mendū. q꞉ inferni ſupplicia Quid credēdū.
q꞉ duodecim articulos fidei. Quid appetē-
dū. q꞉ gaudia paradiſi. Alij aūt docēt po-
pulū ſubtilius ꝛ pfecti⁹. ꝛ hij ſignificant p
refectionē ſeptē panū. q꞉ ſeptē eſt numer⁹
vniuerſalis. Et hij ſūt ſubtiles doctoꝛes
in vniuerſ̄ inſtructi. Et in libꝛo myſtico q̄
eſt ſcpt⁹ intus ꝛ foꝛis. ꝛ ſigt⁹ ſeptem ſigillis
Apoc. v. ſufficiēter eruditi. Terti⁹ panis
ē grē ſpūalis reficiēs affectū Iſa. lv. Qua-
re app̄ēditꝭ argentū vr̄m nō in panib⁹. ꝛ la-
boꝛes vr̄os n̄ i ſaturitate. Sꝫ attēde q꞉ ſic
xp̄s nō reficit turbā niſi eſurientē ꝛ panes
deſiderantē. Ita ꝛ panē grē nō dat homi-
ni niſi eſuriēti ꝛ optanti. Hoc eſt. p affectū
volūtatis diſpoſito. Iſta eñ eſt diuine li-
beralitatꝭ ꝯſuetudo. vt nō niſi volētib⁹ dat
grāꝫ. Vñ dicit Hugo li. iiij. de archa noe.
c. iij. Oꝛdinatiſſimū eſt de nr̄a repatōe di-
ſpenſatōis ꝯſiliū. vt q̄ ſpōte cecidit. non co-
actus ſed ſponte reſurgat. Et q̄ p liberꝝ ar-
bitriū infirmat⁹ eſt ſanitatē nō accipet do-
nec p liberū arbitriū ſanari velit. Hec ille.
Quart⁹ panis eſt penitentie reſtaurans p
culpā deperditū. Pſ. Quia cinerē tāq̄ pa-
nē manducabā. Et iterꝝ. Cibabis nos pāe
lacrimaꝝ. Iſte eſt panis durus ꝛ oꝛdeace⁹
Joh. vj. Eſt puer vn⁹ h̄ qui hꝫ q̄nq̄ panes
oꝛdeaceos. Quinq̄ dicit. p̄pter q̄nq̄ parteſ
pn̄ie. que ſunt contritio. cōfeſſio. ſatiſfactio
vitatio de cetero mali. ꝛ pſeuerātia i bono.
Et q̄a iſta ſunt dura incōſuetꝭ. ideo oꝛdea-
cei dicunt̄ panes. Sicut. iij. Regū. xix. ap-
pellat̄ ſubcinerici⁹. Quint⁹ panis ē eucha-
riſtie. ꝯfoꝛtās p ꝯcupiſcentiā debilitatum
Iuxta illud pſ. Panis coꝛ hoīs ꝯfirmet.
Hic eſt panis q̄ de celo deſcēdit. Si quis
mād ucauerit ex h̄ pane viuet in eternum.
Joh. vj. Non ſolū aūt iſto pane xp̄s reficit
homines viuentes in mūdo. ſed etiam de-
functoꝝ animas in purgatoꝛio. Et in hoc
eſt mirabile q̄ defuncti poſſunt refici. Fi-
gura h⁹ hēt Daniel. vltio. vbi cū Abacuc
intricaſſet panes in alueolo. volens eos
deferre meſſoꝛib⁹. de p̄cepto dn̄i iuſſus fu-
it vt deferret eoſdē Danieli in lacu leonū
poſito. Ita xp̄s in h̄ ſacramento q̄ fuit at-
tritus panis. Iſaie. liij. Attritus eſt p̄pter
ſcelera noſtra. mittitur q̄tidie animab⁹ in
lacu purgatoꝛij exiſtentib⁹. vbi nō eſt aqua
ꝯſolatōis. p̄ter ſpem aliq̄ñ euadēdi. Vnde
canit eccl'a. Libera eas de oꝛe leonis. ꝛ de
pfundo lacu. Sext⁹ panis eſt deuotionis
impinguās et ſatians in oꝛōne. Iſaie. lviij.
Cibabo te hereditate p̄ris. Et Iſaie. xxx.
Dabit ei dn̄s panem artū et aquā breuem
Quod tūc fit q̄ñ anima deuota poſt contē-
plationē omnib⁹ huius ſeculi oblectamē-
tis dimiſſis in vno vero eterno bono dele-
ctat̄. Luc. x. Optimā ptem elegit. ꝛc. Et p-
mittit̄. vnū eſt neceſſariū. Et hūc dr̄ art⁹ pa-
nis. q̄ q̄nto magꝭ tribulatiōib⁹ ſeculi p̄mit̄
tanto plus ſpūali gaudio impinguat̄. Pſ.
In tribulatione dilataſti mihi. Septim⁹
panis eſt celeſtis ꝯſolationis ſatiās pfecte
appetitū. Pſalmo. xvi. Satiaboꝛ cū appa-
ruerit gl'a tua. Tūc eñ panē angeloꝝ mādu-
cabit homo ho. bentē oē delectamentū.
Sap. xvj. Lu. xiiij. Btūs q̄ manducat pa-
nem in regno celoꝝ. et nō ſolū tūc erit de⁹
panis noſter in cibū nobis datus. ſꝫ etiā
nos quodāmodo eius cibus erim⁹. Quia
vt dicit Hugo li. iij. de archa Noe. c. penul-
timo. Complacebit deo in nobis et ipſe ci-
bus noſter erit. q꞉ delectabimur in ipſo. fa-
cie ad faciē gloriā eius contēplantes. Hec
Hugo. Iſtis ergo ſeptem panib⁹ chriſtus
ſuos reficit in vita preſenti ne deficiāt in fu-
tura. vt ſemper ſufficiant et affluant. Sed
econuerſo dyabolus reficit ſuos. p̄mo in-
ficit alijs ſeptem panibus. Quoꝝ pꝛimus
panis eſt erroꝛis. Prouerbioꝝ. ix. Panis
abſconditus ſuauioꝛ. In iſto pane reficit
hereticos. qui occulte docent et docentur.
Secundus panis eſt mendacij. Prouer-
bioꝝ. xx. Suauis eſt homini panis men-
dacij. ſed poſt implebitur os eius calculo.
id eſt. lapide ignito. Iſto reficit falſos p-
curatoꝛes. Tertius eſt delectationis car-
nalis. Job viceſimo. Panis eius in vtero

illius vertetur in fel aſpidum. Iſto pane
reficit homines lubricos et luxurioſos.
Quartus panis eſt adiutorium ad malū.
Joſue nono. Panes calidos ſumpſimus.
Quintus eſt ypocriſis. Oſee ſeptimo. Ef/
fraim factus eſt panis ſubcinericius. qui
non reuerſatur. Luce duodecimo. Atten/
dite a fermēto phariſeorum. quod eſt ypo/
criſis. Sextus eſt panis rapine et oppreſ/
ſionis pauperum. Eccleſiaſtici triceſimo
quarto. Panis egentium vita eorum. qui
defraudat eum homo ſanguinis eſt. Iſto
pane cibantur tyranni. Septimus eſt pa
nis damnationis infernalis. Pſalmiſta.
Sicut oues in inferno poſiti ſunt. mors
depaſcet eos. Et tm̄ de primo.

Dixi ſecundo ꝙ in verbis pre
miſſis deſcri
bitur doctrina gratiarū actionis. per quā
chriſtus nos informat. Cum dicitur. gra/
tias agens fregit. Circa quod ſciendū ꝙ
ſm̄ Horram ſuper Mattheū. In h̄ chri/
ſtus nos inſtruebat ad reddendū gratiaꝝ
actiones deo pro bonis nobis collatis.
oſtendens nos differre a beſtijs vt cogno
ſcentes a quo. aut quid datur nobis. gra/
tias patri luminū referamus. a quo omne
datum optimū. et om̄e donum perfectum
Jacobi p̄mo. Hec Horra. Duo autē ſunt
que poſſunt mouere hominē ad agendū
gratias deo. prout dicit Robert⁹ holgoth
ſuper librum Sapientie. cap̄. vij. Primū
eſt. cum cognoſcat eum eſſe ſapientie largi/
torem. Secundū cum recognoſcit eū gra/
tiarum omniū continuū gubernatorem.
Iſta duo ſapiens recognoſcens dicebat
Sap̄. vij. Mihi autem deus dedit dicere
et ſententia. id eſt. ex certa ſciētia. ⁊ p̄ſume/
re dig̃ hoꝝ. i. p̄ alijs ad dicendū ⁊ docendū
digna hoꝝ. que mihi dantur. qm̄ ipſe dux ē
ſapientie et ſapientū emēdator. In manu
em̄ illius et nos et ſermones noſtri ⁊ om/
nis ſapientia ⁊ op̄m ſcientia ⁊ ſapiens di/
ſciplina. In quib⁹ verbis ponit ſapiēs ſuf
ficientē cauſam quare debem⁹ grās agere
deo. q̄a in eo p̄ficet eſſe noſtram ſubſiſten/
tiā eloquentiā ⁊ op̄m efficaciā. Vn̄ ij. Coꝛ
iij. Non ſum⁹ ſufficientes aliq̄d cogitare a
nobis. q̄i ex nob. ſed ſufficientia noſtra ex
deo eſt. Unde ſicut om̄ia flumina intrant
mare vt iterū fluant. Ita omnes gr̄e quas
habem⁹ a deo p̄cedūt p̄ largitionē. ⁊ ad de
um redire debent p̄ grāꝝ actionē. Hinc di
cit Bern̄. ſup Cantica ſer. xiij. Origo fon/
tiū ⁊ fluminū oīm mare eſt. v̄tutū ⁊ ſciētia/
rū dn̄s ih̄s xp̄s. ꝯtinētia carnis. cordis in/
duſtria. volūtatis rectitudo. caſta conſilia.
iuſta iudicia. ſancta d̄ſideria ex illo manāt.
Si q̄s callet ingenio. ſi q̄s nitet eloquio. ſi
q̄s morib⁹ placet. inde ſcientie. inde ſapien
tie ſermo. ad locū vnde exeunt reuertunt̄
flumina gratiaꝝ vt iterū fluant. Quare di/
cit ap̄lus. In om̄ib⁹ grās agentes quicq̄d
ſapientie. quicq̄d virtutis te habere conſi/
deres dei v̄tuti ⁊ dei ſapiētie deputa xp̄o.
Sic quidē fluens aqua ſi ſtare ceperit cō/
putreſcit. Sic plane ſi gratiarū ceſſet de/
curſus vbi recurſus nō fuerit nullo modo
augetur i ingrato. ſed et h̄ q̄d receperit ver
titur ei in perniciē. Hec Bern̄. Vnd̄ Her
mes trimegiſtus libro ſuo de natura deo
rum verſus finem narrat. q̄uo poſt longā
diſcuſſionē diuinaꝝ rerū ⁊ hūanaꝝ. cū ad/
ueſperaſceret Trimegiſt⁹ ⁊ Aſclepi⁹ ⁊ Sta
cius parauerūt ſe ad cenam. prius tm̄ vole/
bant deū adorare ſcd̄m modū phoꝝ. Ex/
euntes igitur ſole occidente ad auſtrū re
ſpexerūt et p̄ces dixerunt. Sicut em̄ ſole
oriente ad locū q̄ d̄r ſubſolanus ſeu oriēs
ſe cōuertebant ad orandum. Sic ſole occi
dente ſe conuertebant ad auſtꝝ ſm̄ eorū
antiquā ſuperſtitōem. Dixit ergo Aſclepi/
us ad Staciū ꝙ rogarēt Trimegiſtū vt
dignaretur apponere thura et pigmēta ad
preces eorum. Quem intuens Trimegi/
ſtus cōmotus ait. ꝙ iſtud eſſet ſimile ſacri
legio. ſcilicet incendere thus aut animalia
offerre. cum ſibi nichil deeſſet. quia ipſe eſt
omnia. et in eo ſunt om̄ia. ſed gratias nos
agentes adoremus. Hec enim ſunt ſum/
me incenſiones. cum gratie aguntur deo
a mortalibus. Hec Hermes. Hoc autem
quod ait Thus deo incendere ſimile eſſe
ſacrilegio intellexit ipſe ſi fiat ſuperſtitio/
ſe. ſcilicet cum eſtimatione. ꝙ deus in cor/
poralibus odoribus delectetur. Ad quē
ſenſum dicit propheta in Pſalmo in per/
ſona dei. Si eſuriero non dicam tibi. Et
ſequitur. Nunquid manducabo carnes
thaurorum. aut ſanguinem hircorum po/
tabo. Et ſubdit. Immola deo ſacrificium
laudis et redde altiſſimo vota tua. Et tm̄
de ſecundo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dixi tertio ꝙ ſubditur excel/
lentia apoſtolice dignitatis et auctorita/
tis per quam eos chriſtus ſignificauit.cū
dicitur. quia dedit eis vt apponerent tur/
be.Dicit autem Glosa ſuper Mattheū.
Q per hoc ſignificatur ꝙ dominus ꝑ apo
ſtolos volebat cibaria vite diſtribuere et
etiam ſoluere mortuos.vt dicitur Johan
nis vndecimo. Soluite eum et ſinite abi/
re.Similiter adducere aſinā ad ſe Mat/
thei.xxi. Soluite et adducite mihi. Eorū
eni miniſterio fit adductio ad fidem et re/
ſolutio ad conciliationē. et diſtributio ad
refectionē. Hieremie pmo. Ecce dedi ver/
ba mea in ore tuo. Hec Glosa. Huic con/
cordat Beda in omelia dicens. Spiritu/
alia dona ſcire dedit apoſtolis deus et per
eorum miniſterium voluit deus eccl'ie ſue
neceſſaria diſtribui. Hec ille. Ex quo patz
ꝙ ſcripturarū intelligentia que eſt cibus
anime a ſolis apoſtolorum ſucceſſoribus
eſt requirenda. Cuiuſmodi eſt papa cum
ſuis epiſcopis catholicis.qui ſunt ſucceſ/
ſores apoſtolorum. Unde dicitur de ſacra
vnctione ca.quia verum. Alij vero ſimpli/
ces ſacerdotes ſunt ſucceſſores ſeptuagin
ta duorum diſcipulorum. vt dicit Tho/
mas ſecūda ſecūde.queſtiōe.clxxxiij.ar.vj.
Magiſter in quarto ſententiaꝝ diſtinctiōe
xxiiij. Inter quos om̄es papa eſt plenitu/
do poteſtatis.vt dicitur de vſu pallij. Ad
honorem. Quotiens ergo fidei queſtio vē
tilatur.quotiens dubia occurrunt et per/
plexa circa fidem credendorum.ad ipm eſt
recurrendū.xxiiij.queſtiōe pma. Quotiēs.
Contra cuius auctoritatē nec Hieronim⁹
nec Auguſtin⁹.nec aliquis doctorū ſapiē/
tiſſimus ſuam ſententiam defendit. Non
igitur predicanda ſunt.nec etiaꝫ a predica
toribus audienda quecūꝗ dogmata. ſed
ſolū ea que a catholicis doctoribus ꝛ ſan/
ctis patribus.et preſertim que ab eccleſia
vniuerſali predicantur et approbantur.vt
dicit Auguſtinus ad Uincencium. Et ha
betur in capitulo Noli frater.ix.diſtinctiōe
Et in epiſtola ad Fortunatum ibidem in
capitulo Neqꝫ. Et latius de hoc.xxiiij.que
ſtione prima.per totum. Ubi expreſſe Je/
ronimus ſcribens Damaſo pape. dicit ſe
nolle aliquid ſentire de fide ſumme verita
tis.quod foret determinationi ſedis apo/
ſtolice aduerſum.a quo petit emendari tā/
quā ab eo qui fidem et ſedem Petri tenet.
Si igitur tantus vir quem Auguſtinus
in epiſtola ad Cirillum Johanni baptiſte
Samueli et Helie prophetis adequat ſcri
pta et dicta ſua pape ſubiecit correctioni.
qua temeritate.qua fatuitate viles heretici
Hus et zvicleph. bohemice perfidie au
ctores.dicunt non eſſe obediendum pape
nec eius ſtandum determinationi in his
que ſpectant ad fidem. Unde patet ꝙ eo/
rum ſequaces multuꝫ errant. Qui dimiſ/
ſo fonte veritatis.ſcilicet ſede Romane ec
cleſie. querunt ſibi ciſternas et riuulos. id
eſt.prauos doctores. vel potius ſeducto/
res.cum quibus pariter damnabuntur.
Dicit enim Hugo in libro de profectibus
.iij.capitulo vltimo. Non eſt recipiendum
quod ab eccleſiaſticorum doctrina magi/
ſtrorū et approbatorum theologorū tradi
tione diſcordat.nec reuocandum in dubi/
um quod ab eis vniuerſaliter cum teſtimo
nijs ſanctorum patrum fuerit rationabi/
liter diffinitum. Quia veritate comperta
qui coram ſe per ſuperuacuam ſubtilitatē
altius perſcrutando fodere nititur. pro/
funda ſcripturaruꝫ quaſi nouiter aliquid
inde eructans quod ab alijs non eſt inuē/
tum vanitatem diligens mendacium que
rit. Hec ille. Et Bernhardus in libro de
diſpenſatione et precepto dicit. Q melius
eſt obedire deo qꝫ hominibus.et melius ē
magiſtris qꝫ diſcipulis .et ipſis magiſtris
noſtris melius qꝫ extraneis. Hec Bernar
dus. Notanter autem Hugo dicit vbi ſu/
pra. Illud eſſe recipiendum a doctoribus
quod fuerit ab eis vniuerſaliter per om/
niū conſenſum et approbationem rationa
biliter diffinitum. Non autē quod eſt par/
ticulariter per vnam vniuerſitatem vl' par/
as.ſed per totam eccleſiam Romanam ap
probatum.illud eſt tenendum. Det ergo
deus vt ſic panem ſancte doctrine de ma/
nibus ſucceſſorum apoſtolicoꝝ hic in vi/
ta recipiamus.quatinus poſt hanc vitam
in patria .a domino noſtro ihu chriſto pa/
ne eterne conſolationis refici mereamur
Ad quod nos perducat pater et filius et
ſpirituſſanctus Amen.

Dn̄ica octaua poſt trinitatis. I
Sermo. XCVIII

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN